

УДК [32:911.3:005.21](510)"313":[32:911.3:005.21](55)
DOI <https://doi.org/10.32782/app.v71.2023.23>

В. А. Літкан

orcid.org/0000-0002-7411-2086

*доктор юридичних наук, професор,
докторант відділу правових проблем політології
Інституту держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України*

ГЕОСТРАТЕГІЯ СУЧАСНОГО КИТАЮ: НА ПРИКЛАДІ ІРАНУ

Аналіз публікацій. Багатоаспектність досліджуваної теми зумовлює звернення до низки міждисциплінарних політико-правових досліджень науковців із Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України: О. В. Скрипнюка, В. П. Горбатенка, О. М. Костенка, І. О. Кресіної, В. Ф. Сіренко.

Важливе місце серед публікацій посідають роботи О. Бабкіної, Г. Касьянова, В. Владимірова, С. Даниленка, О. Коваль, О. Майбороди, Є. Перегуди, Ю. Пойти, І. Поліщук, О. Траверсе, О. Ярош, авторів Інституту сходознавства НАН України та Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса.

Однак окреме вивчення впливу китайсько-іранських відносин на формування та реалізацію геостратегії Української Держави не здійснювалося. Дана стаття, зберігаючи логіку наступності в рамках формування методології теорії геостратегії, продовжує цикл дослідження геостратегічних сценаріїв розвитку Української Держави, з урахуванням сценарного розвитку Китаю, а також екстраполяції моделей його політичного впливу на різні країни та регіони світу.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми.

У сучасних наукових політологічних дослідженнях замало уваги приділено вивченню загрозливої мілітаризації Китаю, зокрема насадження моделей спільноти єдиної долі в рамках реалізації концепції „Один пояс, один шлях”.

Дана стаття є внеском у політологічну науку, оскільки окрім теоретичного наповнення, в ній аналізуються конкретні приклади діяльності одного з політичних лідерів сучасного світу – *Сі Цзіньпіна*, діяльність якого і є наслідком аналізованого курсу на мілітаризацію, зокрема в контекст формування китайсько-іранської спільноти єдиної долі.

Мета статті полягає у визначенні змісту мілітарного типу геостратегічного дискурсу та його евристичних можливостей для політичного керівництва *Сі Цзіньпіна* у формуванні китайсько-іранської спільноти єдиної долі.

Для досягнення поставленої мети були поставлені та вирішені наступні наукові завдання: 1) визначено зміст та форми прояву мілітарного геостратегічного дискурсу; 2) змодельовано стан політичних китайсько-іранських відносин; 3) окреслено напрями імплементації та екстраполяції отриманих даних для розвитку геостратегії сучасної Української Держави.

Викладення основного матеріалу.

Рівень мілітарності міжнародних відносин слід розглядати в контексті того покоління і відповідної ідеології, яке дане покоління впроваджує у сфері політичних відносин, йдеться про *геостратегічний хронотон*. Тому не вірним і не коректним є метод екстраполяції на політику *Сі Цзіньпіна*, коли окремі українські китаєзнавці зокрема, представник української асоціації китаєзнавців О. Коваль (Коваль О. А. Як Китай увійшов до нової епохи) зазначають, що оскільки Китай ніколи не вмішувався, то і зараз він просто буде розвиватися і досягати цілей економічного розвитку та технологічної першості (що вже передбачає конкуренцію і конфлікт із заходом) та формування умов для підвищення добробуту для власних громадян і не ніколи не становитиме загрозу для людства.

Певним чином така теза на перший погляд підтверджується наприклад, підсумками свого першого державного візиту президента Ірану *Ібрагіма Раїсі* до КНР. Зокрема *Сі* заявив, що Китай підтримує Іран у захисті національного суверенітету і „протистоянні унілатералізму

і залякуванням ззовні” (Сі Цзіньпін висловив підтримку Ірану). За офіційними даними лідери Китаю й Ірану взяли участь у підписанні 20 угод про співпрацю, включаючи торгівлю і туризм, а також доповнили підписану в 2021 році 25-річну стратегічну угоду про співпрацю в розробці нафти, промисловості та інших родовищ. Таким чином, проникнення до інфраструктурного ландшафту Ірану відбуватиметься поступово із втратою інфраструктурного суверенітету Іраном. Звичайно, що окрім популістських заяв щодо лише економічної співпраці, Китай замовив в Ірану партію з 15 тисяч безпілотників. Тому не слід блукати оманливим манівцями пропаганди КНР що мирного співіснування з іншими. Здійснення розвідувальних операцій, і діяльності в цілому здійснюється під прикриття економічного співробітництва та проникнення китайців у найбільш важливі сфери життєдіяльності, органи стратегічного управління, апарат управління об’єктами стратегічної інфраструктури різних країн. Інфільтрація китайців відбувається через неусвідомлення та відсутність стратегічного мислення керівників багатьох держав, корупцію та недалекоглядність.

КНР та Ісламська Республіка Іран (ІРІ) розвивають партнерство задля реалізації стратегічних національних інтересів передусім КНР. Саме КНР через глобалістську, експансіоністську та гегемоністську політику прагне встановити тотальний та планетарний контроль над інфраструктурним потенціалом багатьох країн, прикриваючись демагогічними гаслами про „співпрацю”, „наближення економічних інтересів”.

Тому я не можу погодитись із висновками фахівців Національного інституту стратегічних дослідження, які стверджують, що „співробітництво з ІРІ спрямовано на задоволення потреби Китаю в енергоресурсах та поширити геополітичний вплив на країни близькосхідного регіону” (Китай-Іран: неафішоване партнерство).

Китай всі свої потреби задовольнив, купуючи дешеві ресурси у московського режиму. Головна мета Китаю – встановлення контролю над об’єктами стратегічної інфраструктури різних країн світу, який виступати черговим завданням щодо реалізації головної стратегії – світового панування і перетворення світових держав у колонії, що обслуговуватимуть інтереси китайців.

Іран не може розраховувати на Китай як на партнера, оскільки Китай ніколи в своїй історії нікого відкрито не підтримував, тому розрахунки Раїсі на можливого партнера у гіпотетичній конфронтації із США, були використані дипломатами КНР за для реалізації власної стратегії, на яку я зазначав вище. Саме тому дещо редукаціоністськими виглядають ті думки окремих авторів, які стверджують, що ІРІ в обличчі КНР знайшов потужного інвестора.

Мною неодноразово порушувалася тема необхідності індоктринації в державну політику механізму скринінгу прямих іноземних інвестицій, особливо в об’єкти стратегічної інфраструктури. Тому коли в інформаційному просторі лунають думки щодо „потужного інвестора” в обличчі Китаю, то це свідчить або про те, що автори не розуміються взагалі на світоглядній основі китайської зовнішньої політики та механізмах кратоутворення в КНР або про примітивність мислення дописувачів або про пряму пропаганду і формування вигідного п’ятому поколінню керівництва КНР образу дбайливого господарника та економічного розвиненого партнера.

За своїм світоглядним потенціалом Китай не здатен утворювати союзи, особливо військові із будь-яким, через усвідомлення власної самодостатності, могутності та можливості вирішити будь-які питання поза форматом союзницьких відносин (які здебільшого обмежуватимуть КНР, ніж дадуть йому більші преференції).

Ба більше: для КНР стратегічно вигідним і можливим є союз із США. Інакші варіанти союзів з іншими країнами є стратегічно безперспективними для КНР.

Важливою особливістю товарно-грошових китайсько-іранських відносин є те, що обидві держави використовують як розрахункову одиницю китайську національну валюту – *юань*. Іран постачає Китаю енергоресурси, а натомість отримує кошти у юанях, яка використовується для закупівлі товарів у Китаї (Китай-Іран: неафішоване партнерство). Між іншим, так ж формула була запропонована і щодо взаєморозрахунків із Росією, а також саме юань розглядався майбутньою валютою, яка могла б витіснити долар у разі успіху стратегії *Путіна* і *Сі* щодо переформатування світу і зміни світового порядку на власну користь через війну проти Української Держави.

Коли йдеться про дружбу Китаю з будь-якою державою, то це означає, що Китай інфільтрував керовані алгоритми управління до певної соціальної системи з метою формування умов для отримання як економічної вигоди, так і закладення ґрунту для реалізації власних стратегій. Саме тому, коли стверджується про начебто „традиційну дружбу Ірану та КНР” до це не означає, що у разі військового конфлікту Ірану, наприклад, та Ізраїлю, Китай надасть свої війська і разом з ІРІ захищатиме державний суверенітет ІРІ.

Коли йдеться про міжнародні відносини, то має застосовуватись й відповідна політологічна лексика та термінологія, яка чітко описує характер цих відносин, передусім в плані *стратегії* та інструментів. Про дружбу можна говорити в житті, можна підписувати різні меморандуми, але у сучасних міжнародних відносинах, трансформативному безпековому та геостратегічному ландшафті, реалізація концепції стратегічної ясності формує умови для розуміння шляхів та інструментів забезпечення державного суверенітету. Натомість дружба або міцні стосунки нічого окрім зайвої комунікації під собою не несуть.

Справжня „підтримка один одного” має наступні реальні оцінки та індикатори:

- Китай торгує з ІРІ в юанях;
- Китай імпортує до себе дешеві енергоносії, користуючись безвихідною ситуацією в ІРІ через санкції;
- Китай вкладає власні кошти в об’єкти стратегічної інфраструктури ІРІ, створюючи стратегічну фінансову та інфраструктурну залежність ІРІ від Китаю;
- зміцнюючи відносини з ІРІ, Китай в близькосхідному сегменті реалізує власну геостратегію „Один пояс – Один шлях”, встановлюючи секторальні підсистеми управління у вигляді „китайсько-близькосхідної спільноти єдиної долі високого рівня”;
- захист міжнародної справедливості полягає у купівлі Китаєм 15 000 БПЛА у ІРІ.

Відтак, промовисте говоріння та солодка комунікація – це ознаки минулої політики, а справжня геостратегія будується на конкретних міжнародних відносинах, фактах, стратегіях і стратагемах, які мають відчутні результати від їх реалізації.

Саудівська Аравія, Туреччина та Ізраїль – перебувають у перманентному стані війни, тому за логікою політичного та стратегічного мислення керівництва КНР п’ятого покоління ці країни не можуть бути включені до близького союзницького, або китайськими словами китайсько-аравійського, китайсько-турецького або китайсько-ізраїльського сегмента спільноти єдиної долі високого рівня.

Відтак, перманентно спалахуючі конфлікти на Близькому Сході унеможливають розглядати КНР як активного гравця у цьому геостратегічному ландшафті.

Відтак, ІРІ для КНР не виступає у вигляді самодостатнього партнера, а розглядається лише як важлива ланка, елемент китайського геостратегічного грандпроєкту „Один пояс, один шлях”, який поєднує „Економічний пояс Шовкового шляху” та „Морський Шовковий шлях XXI століття”.

Слід чітко усвідомлювати: авторитарні лідери та гегемоністська політика розглядають окремі, тим більше набагато менш потужні держави, лише елементами власної стратегії, скеровуючи здебільшого **свій стратегічний вектор експансії на регіони, континенти**. Підтвердженням моєї думки є слова Сі Цзіньпіна, який заявив, що співробітництво між Китаєм та Африкою неухильно просувається вперед всебічним, багаторівневим і високоякісними чином...Китай готовий працювати для подальшого зміцнення співробітництва між Китаєм та Африкою і сприяння координації в міжнародних та регіональних справах (Сі Цзіньпін призвал к створенню китайсько-африканського союзу єдиної долі високого рівня).

Китай не шукає в політичній сфері ідеологічного сполучення. Вектор мислення сучасних керівників п’ятого покоління спрямований на пошук негативізму та антагонізму. Зокрема це виражається в пошуках антиамериканських настроїв серед тих чи інших еліт, правлячих режимів. Зокрема, це було знайдено і в режимі *Pa'isi*, який є принциповим представником антиамериканських еліт, так само як і колишній міністр МЗС КНР *Ван Ї*.

Китай за цього випадку виступає не як рівноцінний партнер, а як хитрий та хижий суб’єкт, який розуміє обмеженість міжнародного потенціалу ІРІ і тим самим пропонує фактично безальтернативні варіанти власної модерації тих чи інших питань у сфері міжнародних відно-

син. Таким чином, зовнішньополітична діяльність ІРІ з певних питань стає фактично підконтрольною і скеровуваною КНР.

Для КНР важливим є не Іран і його нація, інтереси, багатовікова перська культура тощо. Є більш прагматичні речі: вигідне географічне розташування Ірану, зокрема – контроль значної частини Ормузької протоки та Перської затоки. Саме це уможливило через розумне та помірковане цілеспрямоване інвестування китайцями в об'єкти стратегічної інфраструктури фактично встановити контроль над ними, не позбавляючи Іран державного суверенітету і взагалі державності. Фактично, геостратегія Китаю, залишає можливість атрибутивного і символічного існування державного апарату, натомість реальний державний суверенітет за умови реалізації даної концепції на певній території / регіоні / континенті буде відсутній.

Інвестування в об'єкти стратегічної інфраструктури Ірану призведе до:

- втрати інфраструктурної могутності ІРІ;
- встановлення контролю над важливими морськими перевезеннями;
- формуванням доступу до Каспійського моря;
- відкриття доступу до Індійського океану;
- перетворення Ірану із суб'єкта в об'єкт реалізації Китаєм власної геостратегії „Морський шовковий шлях XXI”;
- реалізації китайських ініціатив на користь Китаю і з метою вигоди Китаю.

Подальша можлива ескалація конфлікту між Туреччиною та Азербайджаном можливо фрагментарно і точково Ізраїлем з одного боку, та Іраном, Вірменією та гібридно Росією – з іншого боку, формують умови для потенційної небезпеки для територіальної цілісності Ірану, водночас забезпечують об'єкти стратегічної інфраструктури від впливу можливих військових конфліктів, через їхній контроль китайцями. Таким чином, стратегічно, керівництво КНР зацікавлене в політичній нестабільності в регіоні, оскільки ослаблені держави будуть більш податливим для китайських політиків і реалізації китайцями їхньої стратегії експансії щодо інфраструктурних об'єктів в тому числі і певних частин інфраструктурного ландшафту.

Жевріючи регіональні конфлікти на Близькому Сході:

- Саудівська Аравія – Йемен (Іран);
- Іран – Ізраїль;
- Туреччина – Сирія;
- Туреччина + Азербайджан – Іран + Вірменія (Росія);
- Іран – ОАЕ (Великий Томб, Малий Томб і Абу-Муса).

У цьому конфліктогенному середовищі **Китай робить ставку на Іран** через його найбільш слабку політичну позицію, найменшу підтримку політичного режиму зсередини держави, поєднану із спробами збагачення урану і отримання можливостей щодо будови власної ядерної зброї. Серед перелічених держав саме Іран має чітку антиамериканську позицію, а КНР є другою після Оману державою, з якої ІРІ укладено договір про військове співробітництво. Адже в березні 2021 р. міністрами закордонних справ ІРІ та КНР було підписано „Всеосяжну програму співробітництва між ІРІ та КНР” терміном на 25 років важливе місце в якій посідають питання співпраці у військовій сфері (Китай-Іран: неафішоване партнерство).

Також відзначу, що один із медіа-ресурсів пов'язаний із Корпусом вартових Ісламської революції розмістив у березні 2023 року відео в якому заявляється про те, Ісламська Республіка Іран рішучо виступає проти будь-яких планів, спрямованих на зміну міжнародних кордонів (зрозуміло, що йдеться про експансіоністські плани ще одного претендента на регіонального лідера – Ердогана, президента Туреччини, який разом із Азербайджаном в односторонньому порядку анексують території Вірменії, яку підтримує Іран). Як для України дуже цікаві заяви, на тлі навмисно збитого 8 січня 2020 року літака МАУ, а також повного мовчання як у 2014 році, так і у 2022 році, коли Росії здійснила збройну агресію і почала війну проти Української Держави. Тож вбачаємо дзеркальну „послідовність” у своїй невизначеності як з боку Ірану, так і з боку Китаю, що напевно і є точками дотику і зближення цих держав.

Тож КНР, замість справжнього пошуку шляхів наближення та сполучення інтересів із США насправді формують антиамериканську коаліцію, таким чином підсвічуючи додатковий індикатор підготовки до війни із США в найближчому майбутньому (до завершення третьої каденції Сі).

Висновки по Ірану

Узвичасно Китай пропонує не лише власні методи, а й власні форми співробітництва, замість союзів, альянсів, партнерства, Китай через Іран формує необхідні та достатні умови для лобіювання власної грандстратегії спільноти єдиної долі. Тому з часом логічним буде проголошення: **китайсько-близькосхідної спільноти єдиної долі високого рівня**, на кшталт такого проголошення 18 лютого 2023 року щодо „китайсько-африканської спільноти єдиної долі високого рівня” (Си Цзиньпін призвал к созданию китайско-африканского сообщества единой судьбы высокого уровня).

Зближення і озвучення факту військового співробітництва, передусім у технологічній сфері, не означає утворення нового союзу, адже тісні військові зв'язки Китай зберігає і з ОАЕ, які мають свої територіальні суперечки з Іраном. Тож дружба Китаю носить завжди вигідний для нього характер, і за умови конфлікту інтересів, КНР завжди передусім захищатиме і відстоюватиме власні інтереси, при цьому якнайменше інтегруючись до конфліктогенного середовища і не займаючи жодної зі сторін, не зважаючи на будь-які підписані документи про будь-які форми співробітництва. Адже для Китаю вони не мають такого стратегічного значення, як можливість розглядати ту чи іншу картину власної геостратегії щодо поясу та шляху.

Економічна експансія КНР використовується в якості позаконфліктного інтегруючого інструментарію, здатного вирішити проблеми Китаю, а не конфліктуючих сторін за допомогою Китаю. Закликаючи конфліктуючі країни до переговорів для зміцнення міжнародного співробітництва, КНР не пропонує і головне – не вживає жодних конкретних заходів щодо врегулювання тих чи інших криз, в яких Китай не виступає безпосередньо стороною конфлікту.

Саме тому зрозумілою є позиція КНР і щодо Української держави, коли КНР відкрито заявив, що не може обирати між „двома друзями”. Для Української Держави від Китаю не слід очікувати рішучих дій. Головною ознакою завершення конфлікту, стане виступ *Сі Цзиньпіна*, в якому він прямо закликає одну зі сторін конфлікту до припинення війни. Це означатиме розуміння керівництвом КНР стратегічного переможця, приєднання КНР до переможця і формування образу поміркованого миротворця. Зокрема, 19 лютого 2023 року у ході 59-ї Мюнхенської конференції з безпеки, голова канцелярії Комісії з закордонних справ ЦК КПК, колишній міністр закордонних справ *Ван І*, заявив, що „сили, які стоять за конфліктом (так уперто китайські чиновники продовжують неправильно називати війну в Україні – прим. авт.) не турбуються ані про життя українського народу, ані про розмір тієї шкоди, яка заподіяна Європі” (Конфлікту в Україні должен быть положен конец – Ван І).

Аналіз навіть однієї цієї тези може стати предметом окремої статті, адже її абсолютна та критична неоднозначність унеможливило ідентифікувати, кого саме КНР називаю тими „силами”, які стоять за конфліктом. Головне, що тут відсутня Росія, яка фактично і виступає агресором.

Так само у цьому ж виступі Ван І акцентує необхідності „подумати, які рамки слід створити для забезпечення довгострокового миру та стабільності в Європі і яку роль має відіграти Європа для досягнення стратегічної автономії” (Конфлікту в Україні должен быть положен конец – Ван І).

Не зовсім зрозуміло, чому чиновник КНР вирішив, що може ставити завдання країнам Європи, а головне, викликає подив така стурбованість КНР питаннями стратегічної автономії в Європі. Абсолютно очевидним, що відсутність чіткості робиться навмисно, за для того, щоб залежно від результату війни проти України можна було завжди сказати, що ми „мали на увазі...”. Однак також ясно і те, що фрагментація європейської єдності, світоглядний сепаратизм, автономізація – це ті тренди, які відповідають концепції руського світу, а відтак Ван І, фактично дублює ці положення, закликаючи Європу позбутися тієї єдності, яка власно і була метою утворення ЄС. Відтак заклики Ван І можуть за певних умов трактуватися як проявами цілеспрямованої пропаганди щодо фрагментації ЄС з подальшим підривом системності даної інституції. Це в стратегічному плані на фоні послаблення через війну Росії в Україні фактично залишить США сам на сам у гіпотетичній війні КНР проти них.

На думку *Ван І*: „Чим складніша ситуація, тим більшою є необхідність зберігати холоднокрівність і прагматизм” (Конфлікту в Україні должен быть положен конец – Ван І).

Конкретними проявами „збереження прагматизму” з боку Китаю виступають:

- **протягом 2022 року:** запуск по усьому світу розвідувальних аеростатів;
- **січень 2023:** запуск першої в світі підводної субмарини, що управляється штучним інтелектом і керує десятками БПЛА;
- **лютий 2023:** купівля Китаєм у Ірану 15 000 безпілотників;
- надання Росії нелетальної допомоги;
- заяви вищого керівництва КПК про відсутність зобов’язань незастосування сили щодо повернення Тайваню;
- використання слабких сторін учасників конфлікту для встановлення контролю над об’єктами стратегічної інфраструктури;
- інвестування в об’єкти стратегічної інфраструктури поза скринінгу прямих іноземних інвестицій;
- **лютий 2023:** формування умов для купівлі за заниженими цінами сирої нафти у поєднанні із будовою найбільшого сховища сирої нафти в провінції Шаньдун, площа якого становить понад 1,2 млн кв. метрів, і реалізує цифрове постачання (за повідомленнями Жиньмень Жибао)(В Китає введений в експлуатацію крупнейший в стране проект коммерческого хранилища сырой нефти);
- мілітаризація геостратегічного дискурсу;
- збільшення видатків на оборону в державному бюджеті на 2023 рік.

Практичний аналіз відносин із Іраном і поєднанні із застосуванням мною методології теорії геостратегії включно із аналізом змісту ключових 36 стратагем, доводять, що у КНР є власна стратегія, інші суб’єкти міжнародних відносин можуть бути лише інструментом її реалізації на тому чи іншому історичному етапі розвитку.

Китай активно готується до війни із США.

Тому не потрібно плекати надію на перетворення Китаю в активного, а головне – конструктивного суб’єкта міжнародних відносин і світової сили, здатної на паритетних та збалансованих умовах не словами, а реальними справами підтримувати міжнародний мир та світопорядок.

Література

Коваль О. А. Як Китай увійшов до нової епохи. URL: <https://sinologist.com.ua/koval-o-yak-kytaj-uvijshov-novoyi-epohy/> ; Съезд Компартии Китая. Основные месседжи. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IHgxfCkYIA&t=119s>

Сі Цзиньпін висловив підтримку Ірану. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3670224-si-czinpin-visloviv-pidtrimku-iranu.html>

Китай-Іран: неафішоване партнерство. URL: <https://niss.gov.ua/en/node/4828>

Китай-Іран: неафішоване партнерство. URL: <https://niss.gov.ua/en/node/4828>

Си Цзиньпин призвал к созданию китайско-африканского сообщества единой судьбы высокого уровня. URL: <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31521-10209718.html>

Китай-Іран: неафішоване партнерство. URL: <https://niss.gov.ua/en/node/4828>

Си Цзиньпин призвал к созданию китайско-африканского сообщества единой судьбы высокого уровня. URL: <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31521-10209718.html>

Конфликту в Украине должен быть положен конец – Ван И. URL: <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31520-10209753.html>

Конфликту в Украине должен быть положен конец – Ван И. URL: <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31520-10209753.html>

Конфликту в Украине должен быть положен конец – Ван И. URL: <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31520-10209753.html>

В Китае введен в эксплуатацию крупнейший в стране проект коммерческого хранилища сырой нефти. URL: <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31518-10210142.html>

References

Koval, O. A. Yak Kytai uviishov do novoi epokhy [How China entered a new era] sinologist.com.ua Retrieved from <https://sinologist.com.ua/koval-o-yak-kytaj-uvijshov-novoyi-epohy/> [in Ukrainian]; Sezd Kompartii Kitaya. Osnovnye messedzhi [Congress of the Communist Party of China. Key messages] www.youtube.com/watch?v=IHgxfCkYIA&t=119s [in Russian].

Si Tszinpin vyslovyv pidtrymku Iranu [Xi Jinping expressed support for Iran] [www.ukrinform.ua](https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3670224-si-czinpin-visloviv-pidtrimku-iranu.html) Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3670224-si-czinpin-visloviv-pidtrimku-iranu.html> [in Ukrainian].

Kytai-Iran: neafishovane partnerstvo [China-Iran: a secret partnership] [niss.gov.ua](https://niss.gov.ua/en/node/4828) Retrieved from <https://niss.gov.ua/en/node/4828> [in Ukrainian].

Kytai-Iran: neafishovane partnerstvo [China-Iran: a secret partnership] [niss.gov.ua](https://niss.gov.ua/en/node/4828) Retrieved from <https://niss.gov.ua/en/node/4828> [in Ukrainian].

Si Czinpin prizval k sozdaniyu kitajsko-afrikanskogo soobshestva edinoj sudby vysokogo urovnya [Xi Jinping calls for high-level China-Africa Community of Common Destiny] [russian.people.com.cn](http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31521-10209718.html) Retrieved from <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31521-10209718.html> [in Russian].

Kytai-Iran: neafishovane partnerstvo [China-Iran: a secret partnership] [niss.gov.ua](https://niss.gov.ua/en/node/4828) Retrieved from <https://niss.gov.ua/en/node/4828> [in Ukrainian].

Si Czinpin prizval k sozdaniyu kitajsko-afrikanskogo soobshestva edinoj sudby vysokogo urovnya [Xi Jinping calls for high-level China-Africa Community of Common Destiny] [russian.people.com.cn](http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31521-10209718.html) Retrieved from <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31521-10209718.html> [in Russian].

Konfliktu v Ukraine dolzhen byt polozhen konec - Van I [The conflict in Ukraine must end - Wang Y.] [russian.people.com.cn](http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31520-10209753.html) Retrieved from <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31520-10209753.html> [in Russian].

Konfliktu v Ukraine dolzhen byt polozhen konec - Van I [The conflict in Ukraine must end - Wang Y.] [russian.people.com.cn](http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31520-10209753.html) Retrieved from <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31520-10209753.html> [in Russian].

Konfliktu v Ukraine dolzhen byt polozhen konec - Van I [The conflict in Ukraine must end - Wang Y.] [russian.people.com.cn](http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31520-10209753.html) Retrieved from <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31520-10209753.html> [in Russian].

V Kitae vveden v ekspluatatsiyu krupnejshij v strane proekt kommercheskogo hranilisha syroj nefiti [China commissions the country's largest commercial crude oil storage project] [russian.people.com.cn](http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31518-10210142.html) Retrieved from <http://russian.people.com.cn/n3/2023/0220/c31518-10210142.html> [in Russian].

Анотація

Літкан В. А. Геостратегія сучасного Китаю: на прикладі Ірану. – Стаття.

Сучасна політологічна наука має чимало напрацювань із загальних питань політології і політичної комунікації, які зазвичай увиразнюються через відповідну вивчення та інтерпретацію складових та форм прояву політичних дискурсу. Більшість дослідників, захоплюються історичними фактами і замість справжнього політичного аналізу реальності, прагнуть героїзувати політичних лідерів та прикрасити своє дослідження. Питання комунікації з Іраном в політологічній науці серед українських дослідників висвітлено слабо. Більше того, не враховується ментальні відмінності, а також серйозні геостратегічні розбіжності Української Держави та Ісламської Республіки Іран. За цих умов дослідження моделі формування китайсько-іранської спільноти є актуальним і нагальним.

Наголошується, що рівень мілітарності міжнародних відносин слід розглядати в контексті того покоління керівників і відповідної ідеології, яке дане покоління впроваджує у сфері політичних відносин. Тому наголошено геостратегічному хронотопі.

У статті окреслено основні особливості сучасного мілітарного дискурсу як складової геостратегічного феномена, що відрізняють її від воєнного і геополітичного дискурсу минулого століття. До них належить панівна ревізійна стратегія, наявність цензурного зумовлення, ідеологічного обґрунтування та детермінації аналітичним наративом, використання сугестивного механізму інформаційно-психологічних операцій з акцентуванням на протистояння унілатералізму та залякуванню. Унаочнюється алгоритмізація застосування моделі „спільноти єдиної долі” для зрабування інших націй, встановлення тотального контролю над фінансовою системою, об’єктами стратегічної інфраструктури і стратегічним потенціалом в цілому.

Констатується на слабкість позиції Ібрагіма Раїсі порівняно із ідейною концепцією та потенціалом стратегічного лідерства Сі Цзіньпіна, яка за певних умов може призвести до втрати Іраном інфраструктурного суверенітету. Вкотре відзначено на суттєвий та вирішальний вплив світової геронтократії на характер геостратегічного дискурсу, мілітаризацію міжнародних відносин, войовничість правлячих еліт. Відзначено на необхідності індоктринації механізму скринінгу прямих іноземних інвестицій в об’єкти стратегічної інфраструктури. Доводиться редуccionізм позиції тих дослідників, які стверджують про солідний інвестиційний потенціал КНР щодо ІПІ, ігноруючи приховані стратегії лідерів КНР.

Відзначається, що коли йдеться про дружбу Китаю з будь-якою іншою державою, то це означає, що Китай інфільтрував керовані алгоритми управління до певної соціальної системи з метою формування умов для отримання як економічної вигоди, так і закладення ґрунту для реалізації власних стратегій.

У статті робляться принциповий висновок: авторитарні лідери та гегемоністська політика розглядають окремі, тим більше набагато менш потужні держави, лише елементами власної стратегії, скеровуючи здебільшого свій стратегічний вектор експансії на регіони, континенти. Додатково наводяться аргументи щодо високої імовірності повномасштабної війни, яка слугуватиме тлом для розкриття інших нагальних суспільних проблем, перебудови світової архітектури безпеки та формування нового світового порядку в рамках трансформованого проекту великого перебалансування.

Аргументується, що стратегічно, керівництво КНР зацікавлене в політичній нестабільності в регіоні, оскільки ослаблені держави будуть більш податливим для китайських політиків і реалізації китайцями їхньої стратегії експансії щодо інфраструктурних об'єктів в тому числі і певних частин інфраструктурного ландшафту.

Ключові слова: геостратегія, мілітарний тип геостратегічного дискурсу, китайсько-іранська спільнота єдиної долі, один пояс, один шлях, Ібрагім Раїсі, Сі Цзіньпін, стратіарх, стратегічна культура, стратегічна ідентичність, нова сингулярність, новий світовий порядок.

Summary

Lipkan V. A. The geo-strategy of modern China: the case of Iran. – Article.

Modern political science contains numerous research developments on general issues of political science and political communication, which are usually expressed through the appropriate study and interpretation of the components and forms of political discourse manifestation. Most researchers deal with historical facts and, instead of a true political analysis of reality, seek to glorify political leaders and embellish their contributions. Ukrainian scientists have poorly covered the issue of communication with Iran in political science. Moreover, mental differences, as well as serious geostrategic differences between the Ukrainian State and the Islamic Republic of Iran, are ignored. Consequently, the study of the model of the formation of the Sino-Iranian community of common destiny is relevant and urgent.

It is emphasized that the level of militarization of international relations should be considered in the context of that generation of leaders and the corresponding ideology that it introduces political relations. Therefore, the geostrategic chronotope is emphasized.

The article specifies the main features of modern military discourse as a component of the geostrategic phenomenon, which make it different from the military and geopolitical discourse of the past century. They include the dominant revision strategy, the presence of censorship conditioning, ideological justification and determination by an analytical narrative, the use of a suggestive mechanism of informational and psychological operations with an emphasis on opposing unilateralism and intimidation. Algorithm for applying the “community of common destiny” model for plundering other nations, establishing total control over the financial system, strategic infrastructure objects and strategic potential as a whole is visualized.

The weakness of Ibrahim Raisi's position compared to the ideological concept and potential of Xi Jinping's strategic leadership is noted, which under certain conditions may lead to Iran's loss of infrastructural sovereignty. The significant and decisive influence of the world gerontocracy on the nature of geostrategic discourse, militarization of international relations, militancy of the ruling elites was once again marked. The need for indoctrination of the screening mechanism for direct foreign investments in strategic infrastructure objects was highlighted. The reductionism of the position of those researchers who claim the solid investment potential of the PRC in relation to IRI, ignoring the hidden strategies of the PRC leaders is proven.

It is worth noting that when it comes to China's friendship with any other state, it means that China has infiltrated controlled management algorithms into a certain social system in order to create conditions for obtaining both economic benefits and laying the groundwork for the implementation of its own strategies.

The article draws a fundamental conclusion: authoritarian leaders and hegemonic policies consider individual, especially much less powerful states, only as elements of their own strategy, mostly directing their strategic vector of expansion to regions and continents. In addition, the author argues about the high probability of full-scale war, which will serve as a backdrop for the disclosure of other pressing social problems, the restructuring of the global security architecture, and the formation of a new world order within the transformative project of the great reset.

It is justified that the leadership of the People's Republic of China is strategically interested in political instability in the region, since weakened states will be more amenable to Chinese politicians and the Chinese's implementation of their expansion strategy regarding infrastructure facilities, including some parts of the infrastructure landscape.

Key words: geostrategy, military type of geostrategic discourse, Sino-Iranian community of common destiny, One Belt One Road, Ibrahim Raisi, Xi Jinping, stratiarch, strategic culture, strategic identity, new singularity, new world order.